

111147

6/3.

25.6.48.

Herr professor Erede Eastberg,

O = 170 .

Norke 1942. Herr Eastberg tjeneste på tysk side under krigen.

Før nylig hørte jeg i Kringkastingen at herr professor
en var oppnevnt som norsk delegert til det internasjonale
møte av Røde Kors i Stockholm i august f.k.

I den anledning er det jeg tillater meg å rette den-
ne henvendelsen til herr professoren.

Nedenfor det påklagte rettsoppgjør med landsevierne
har jeg opotrukt som forevorer i en lang rekke slike sak-
er, deriblandt også i en sak mot en norsk Røde Kors søster
som jeg vednifer kun betegner med forboksnavnet L.H.

L.H. var praktisk talt kun passivt medlem av F.S., hvor-
for herredsrett a heller ikke la synnerlig vekt på dette
forhold ved straffetildelingen.

Derimot var det hennes tjenestegjøring på tysk side som
der ble lagt en så urimelig streng målestokk på.

Jeg skal sitere følgende av vedk. herredsretts begrunn-
else:

" Det er efter tiltaltes erkjendelse
på det rene at hun sommeren 1942 meldte seg til tjeneste
som sykepleierske, og at hun etter endt utdanning i Norge
og i Tyskland fra våren 1943 og inntil kapitulasjonen, gjorde
fronttjeneste som sykepleierske hovedsakelig på frontene
ne i Russland.

..... Retten finner at tiltalte ved A ha gjort seg skyldig i de handlinger som retten foran har funnet bevist, har gjort seg skyldig i forrøytelse mot str.l.s § 86 ved under den pågående krig mellom Norge og Tyskland A ha gitt fienden bistand i råd og dåd.

Det er etter rettens mening godtgjort at tiltalte har forsettlig dette, og vilkårene for straffeldelse etter str.l.s § 87 er derfor tilstede.

Retten, dommen og dommeren Byrd, finner at tiltaltes forhold er så graverende at § 86 i straffeloven bør settes til anvendelse, like landssvik-anordningen stilles som nevnt i tiltalteslutningen. Mindretallet, domsmannen Tøllersøn, finner at forholdet kan medføre andre landssvikanordningen.

I straffsakerpene retning er lagt vekt på den særdeles alvorlige forrøytelse som tiltalte har gjort seg skyldig i ved A ha utført fronttjeneste gjennom en langere tid. I formildende retning er tatt hensyn til at en må gå ut fra at tiltalte har søkt sykepleierske-tjenesten av ideelle motiver. Det kan således til belysning av dette nevnes at tiltalte høsten 1939 søkte Det norske Røde kors om å komme ut i krigen som sykepleierske..... Flertallet stemmer i henhold til dette for en straff av tvangsarbeide i 3 år og 3 måneder. Mindretallet stemmer for en straff av 3 års tvangsarbeide. Retten finner enstemmig at tiltalte må bli A fradømme de rettigheter som er nevnt i landssvikanordningen nr. 1, 2, 4, 5, 7 og 8 for et tidsrom av 10 år."

Denne herredsstiftelsen ble avsagt 11.7.1946.

Dommen vakte almindelig bestyrrelse - også i jøssing-

kretser.

Herredsrettens dom ble påanket til Høyesterett som den 9. januar 1947 avsa dom.

Av førstvoterendes votum hitsettes:

"Pomfeldt har anket over straffutmålingen. Jeg finner at anken må tas til følge. Etter de avgjørelser Høyesterett i den senere tid har truffet i lignende saker, see bl.a. dom av 17. august 1946 i sak mot Ellinor Henck Larsen og 4 dommer av 14.11.1946, er den straff herredsrettens har utmålt, vesentlig for streng. Jeg antar at tiltalte bør dømmes etter landsvikianordningen, idet hennes forhold som K.S.-medlem og fylkesleder i K.S.K. henføres under anordningens § 2 nr. 1, hennes virksomhet som tolk for tyskerne og sykepleierske i frønttjeneste under § 2, nr. 4, jfr. str.l.o. § 86, at frihetsstraffen bør fastsettes til fengsel i 1 år og 6 måneder og rettighetstapet begrenses til bare å omfatte de rettigheter som er nevnt i landsvikianordningens § 11, nr. 1 og 2."

Først-voterende var dommer Bahr. De tre dommere Fougner, Grøttle og Alten sluttet seg til førstvoterende.

Dommer Berger dissentererte med følgende votum: "Jeg stemmer for at frihetsstraffen settes til fengsel i 6 måneder, idet jeg ikke kan finne at en sykesøster i hospitalstjeneste for tyskerne bør bedømmes strengt, da det her dreier seg om arbeide av rent humanitær art."

.....

Jeg mener at også Høyesteretts dom er urimelig.

Søknad om benådning ble derfor innsendt likeetter at Høyesteretts-dommer var avsagt.

Denne avgjørelse på denne søknaden foreligger ennå ikke, og er antagelig stillet i bero av departementet i på-

- 4 -

vente av den uttalelsen som er bebudet av det internasjonale Røde Kors under forestående møte i Stockholm.

Jeg har nemlig som domfeldtes forsvarer satt meg i forbindelse med Norges Røde Kors og Røde Kors' hovedsede i Genève.

Norges Røde Kors stiller seg avvisende og er enig med de norske straffefmyndigheter i at sykepleierske-tjenesten ved fronten er landssvik.

Derimot har hovedsedet i Genève inntatt en sympatisk holdning overfor sykesøstrene, selv om hovedsedet ikke direkte har villet desavouere Norges Røde Kors.

Hovedsedets uttalelser er forsiktige og går i det vesentlige ut på følgende:

Det er kun de Røde Kors søstre som er utkommandert av Røde Kors som går direkte inn under Røde Kors bestemmelses beskyttelse, og altså ikke søstre som har meldt seg som frivillige. Men hovedsedet uttaler dog at ånden i Røde Kors' lover skulle tilsi at også de frivillige søstre nyder samme beskyttelse som de utkommanderte.

Hovedsedet har uttalt at det reiste spørsmål er omfattet med interesse i Genève, og at saken vil bli fremlagt i anstendende konferanse i Stockholm.

Undersekelsen har bekreftet at frivillige sykepleier - sker fra allierte land og som har tjenestgjort på tysk side ikke er blitt gjenstand for straffeforfølgning fra amerikansk og engelsk side.

Den norske avdeling av Røde Kors inntar således visstnok et særstandpunkt.

For den norske Røde Kors søsters L.H.s vedkommende blir denne særlig urettferdig - ja likefrem meningsløs - når følgende forhold tas i betraktning:

L.H. er en meget språknektig ung norsk dame. Hun taler flytende tysk, fransk og engelsk. Som følge herav ble hun fortrinnsvis satt til å pleie sårede engelske og amerikanske soldater som ble tatt til fange av tyskerne.

Den dypere liggende grunn for det norske syn skal være følgende:

Fremmøtet av en frivillig sykepleierske på tysk side kunne ha til følge at en tysk sykepleierske kunne frigis for ammunisjonsfabrikkene. Dette er ikke direkte sagt i dommen. Men rettens formann uttalte dette i herredsretten under eksamina - sjonen av tiltalte.

Den resonnementet er åpenbart feilaktig, da det samme kan gjøres gjeldende overfor en søster som er utkommandert til tjeneste på fiendtlig side.

Forøvrig er jo Røde Kors' slagord at der ikke er forskjell på venn eller fiende.

I denne sak hadde dessuten nevnte resonnement ingen som helst realitetsbetydning, idet der var stor mangel på tyske sykepleiersker, hvorfor det aldri hente at en tysk sykepleierske ble permittert hverken til ammunisjonsfabrikkene eller til andre formål, om der kom aldri så mange frivillige søstre til den tyske kampfrent.

Jeg gjør oppmerksom på at det er meg bekjent at der også fra annet norsk hold er gjort tilsvarende henvendelse til Røde Kors' hovedsede i Genève.

Jeg vet ikke, hvilket standpunkt herr professoren inntar til denne saken. Men jeg håper at De er på vår side som vil at sykepleierskes tjenestegjøring ved fronten kun skal betraktes som et humanitært og ikke som noe politisk arbeid.

Jeg håper at herr professoren vil være oppmerksom på

- 6 -

saken, når den kommer opp på møtet i Stockholm, og at De finner grunn til å støtte det her fremholdte syn som jeg tror Deles av den overveiende del av vårt folk.

Jeg ville være høyr professoren meget forbunden om De ville vise min henvendelse den oppmerksomhet at De erkjente mottakelsen av samme, og jeg tillater meg å vedlegge svarporto.

Deres ærbødige

0,25 i friz.